

lentkezett az agyagos-lössös, kevert altalaj, de a lelőhely É-i, mélyebb területén a humusz 50–70 cm vastagságú volt. Az ásatás során 42 szarmata kori objektumot tártunk fel. Közülük 30 – a terület É-i és középső részén – késő szarmata telepjelenség volt, míg a D-i részen, az említett homokháton szarmata temető részlete került elő. A telepobjektumok döntő többsége kisebb méretű, hengeres vagy méhkas alakú tárológödör volt, barna, homokos-humuszos betöltéssel. A teleprészlet két végén és középső részén K–Ny-i irányú, egyenes vonalú árkok futottak keresztül.

A temetőből 8 DK–ÉNy-i tájolású sírt tártunk fel, amelyek közül 4 volt aknasír, hármast szögletes, egyet pedig kör alakú árok övezett. Két aknasír rejtett gyermekeket. A sírgödrök többsége keskeny, hosszú, téglalap formájú volt. A 6 felnőttsírban rönkfakoporsó nyomait figyeltük meg. Minden aknasír, valamint a körárkos temetkezés mellkasi része rablott volt, míg a szögletes kerítőárokkel rendelkező temetkezéseket nem bolygatták.

A viseleti tárgyak közül kiemelendő 4 bronzfibula, egy csavart torques töredéke, gyöngyökkel kivarrt ruhaalkak, valamint bronzmedállal díszített, gyöngyből fűzött nyakláncok. A sírmellékletek között gyakoriak voltak az orsógombok, amelyek 4 temetkezésből, ill. az edények, amelyek 5 sírből kerültek elő. Két kerítőárok betöltésében találtunk állati maradványokat, amelyeket a halotti szertartással hozhatunk kapcsolatba.

Fácánteleg (KÖH 36072): A HT-20 jelű lelőhely Bodoglár belterületétől D-re, a Jonathán Tsz fácántelegétől K-re található. A kutatást október 22. és december 1. között, 413 m²-nyi területen végezték a lelőhely beruházás által veszélyeztetett szakaszán, annak rövidebbik tengelyében.

A nyésés során megfigyelt 13 szarmata kori objektum folytja a kijelölt szelvény ÉK-i és középső szakaszán jelentkezett, gyér intenzitással. Feltártuk két földbe mélyített ház nyomvonalba eső részletét. A legérdekesebb, több objektum alkotta jelenséget a lelőhely középső részén dokumentáltuk. Betöltésük szürke, hamus, erősen salakos volt, vastag, fekete koromréteggel a nyésési szinten. Leletanyaguk elsősorban szürke, jól iszapolt kerámiából állt.

Gyulai-dűlő III. (KÖH 69373): A lelőhely Bodoglár belterületétől DK-re, a Kiskunmajsza és Tázlár közötti műút D-i oldalán, a Fehértó-Majsai-főcsatorna egyik mellékágát kísérő gyeperes terület és egy elkerített barackos között található. Szeptember 21. és október 27. között több ütemben, összesen 2157 m² nagyságú területen végeztük el a nyomvonal érintett szelvényének feltárását a HT-17 jelű lelőhely hosszanti, É–D irányú tengelyében.

Az összesen 85 objektum a szelvényben egyenletesen oszlott el, közepes sűrűségben. A feltárt szarmata kori telepjelenségek többségét méhkas alakú és hengeres oldalfalú tárológödrök tették ki, barna, homokos-humuszos betöltéssel. A kutatott terület É-i végét nagyméretű, többszortatú árok zárta le, D-i, mélyebb szakaszán pedig 8 vízelvezető árokból álló objektumrendszer tártunk

fel; a környék szikes-belvizes környezete valószínűleg már a szarmata korban is komoly problémákat okozott. Kibontottunk még 3 kutat, melyek közül 2 a szelvény középső, legmélyebb szakaszába mélyedt. Az egyik kútban egy ép vizeskorsó feküdt, az objektum aljából famaradványokat gyűjtöttünk. A meglehetősen töredékes szerves maradványok valószínűleg a kút vesszőfonatos kávjából származnak. Előkerült még 4 földbe mélyített lakóház, melyek közül háromnak a padlóját agyaggal tapasztották, ill. 2 esetében a tetőszerkezetet tartó, központi cölöp helyét is megtaláltuk. Szintén fontos objektum volt egy sajátos szerkezetű füstölő. A részben feltárt, 170×240 cm nagyságú objektum téglalap formájú tűzrakó tere – amely eredetileg más funkciót láthatott el – 120 cm-rel mélyült a nyésési szint alá, D-i végében lejáratot alakítottak ki, kürtőjét pedig a K-i oldalfalba vájták. A 140 cm hosszú kürtő erőteljesen emelkedett a füstölógödör felé, amely egy 120×80 cm nagyságú, 40 cm mély ovális gödör volt. A lelőhelyen feltárt leletanyagban a szarmata korszak jellegzetes, szürke színű, korongolt kerámiái dominálnak.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a kecskeméti Katona József Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Czegléczki Tibor, Szabados György, Szöllősi Géza technikusok.

DEÁK ANDREA

271. Kiszállás, Belmajor (KÖH 73345)

(Bács-Kiskun megye) Kk, Kú

2009. május 27-én terepbejárást végeztünk az 55. sz. főút 50+750–65+630 km-szelvények közötti szakaszán. Az összes terület 30–35%-át tudtuk megfelelő megfigyelési lehetőségek mellett bejárni.

Az 53+900 km-sz. közelében a nyomvonalról ÉK-re szórványos késő középkori–kora újkori megtelepedés nyomaira bukkantunk. A kisszámú cserép alapján a lelőhely határait pontosan meghúzni nem lehet.

Munkatárs: Faragó Norbert egyetemi hallgató.

FÜZESI ANDRÁS

272. Kiszállás határa

(Bács-Kiskun megye) Ő, Sza

Az 55. sz. főút Kelebia és a tompai kereszteződés közti (41+000–50+735 km-szelvény) szakaszának burkolatmegerősítése és szélesítése, valamint az út bal oldalán tervezett kerékpárút építése miatt szükségessé vált terepbejárást 2009. május 4-én végeztük. A túlnyomórészt erdővel és gyepvel fedett nyomvonalszakaszon 2 új, eddig ismeretlen régészeti lelőhelyet lokalizáltunk.

Négyesteleg, Balogh-tanya (KÖH 68711): A belterületől K-re, a tanyabokor K-i felében, a Sarok-erdő D-i csücskétől D-re, az 55. sz. út mindkét oldalán található lelőhelyen őskori és szarmata töredékeket gyűjtöttünk.